

ב עירייה אמריקאית קטנה הופיעו שני כתבי-עת קטנים. האחד נקרא עקרב, השני סירפד. השניים נהגו לעקוף זה את זה. בהדרגה עלה מתח החיכוך, עד שזעם התקפותיהם ההדדיות עבר כל גבול. תושביה העיירה עקבו אחרי המאבק בהתעניינות גוברת והולכת, המתניו בקוצר-רוח להופעת כל גליון, בלעו בסקרנות את מאמריה הרעל הזדוניים. תפוצת שני כתבי העת הרקיעה שחקים.

לבסוף החליט הגביר של העיר לשם קץ לשינאת-חינם זו, הוא הזמין את שני העורכים לסעודת-ערב בביתו, כדי שיוכלו ליישב את חילוקי-הדעות באחירה תרבותית. בדיוק בשעה היעודה צילצל הפעמון בבית הגביר. אדם קטן, אפרורי ומרצין נכנס לטרקלין. הגביר הזמין לשבת,

שיכתה כל בעיותיה האמיתיות. בן-גוריון זועק חמס נגד עינת הדין וחיצוי האמת. הוא תובע לבחור ברשימתו כדי לחקור מחדש את הפרשה. אשכול תובע מן הציבור לתת לו את קולותיו, כדי שיוכל לפרוש מן הפרשה ולעמוד מול מזימות בן-גוריון. לכל אחד מאיתנו יש דיעה בנידון. על פי דעתנו שלנו, הושתנו ללוי אשכול תמיכה גלויה ובלתי-מסוייגת במאבקו בבן-גוריון.

אולם האם תהיה זאת ההנחייה היחידה שלנו בבואנו לבחור את הכנסת הבאה?

האם עיסוקנו היחיד יהיה בפרשת הפרשות?
האם שאיפתנו הבלעדיית תהיה להגיד לא

היה לקצור את הקציר, אף כי הוא לא היה בין הזורעים. אחרי היסוסים רבים, הוא התייצב באומץ-לב מול בן-גוריון, ובזאת כיפר במידה רבה על חלקו בהדחת לבון ובהקמת ממשלתו האחרונה של בן-גוריון.

אולם עתה, כשארבע השנים הבאות של המדינה מוטלות על כפי-המאזניים, לא די לנו כפזזה האנטי-בן-גוריונית.

השאלה אם בן-גוריון יוכה לחמישה, שבעה או אפילו עשרה מנדטים — אינה מדאיגה אותנו במיוחד. ובחדאי אינה השאלה היחידה המטרדה אותנו.

נניח אותה לילדים פוליטיים, לאותם שהיו המדינה באמת נראים להם כהצגת-ראווה של תפוס-כיבולתך.

צ ר נ ת

חיכה לאורח הבא. אך הפעמון לא צילצל שנית. אחרי המתנה של שעה, הרהיב המארח עוז בנפשו ושאל: "תסלח לי, אדוני, האם אתה העורך של עקרב או של סירפד?"

"של שניהם!" השיב האורח.

א חד הלצים טוען כי המאבק בין דויד בן-גוריון וצ'ולוי אשכול בוים כולו בישיבה סודית של צמרת המפלגה.

באותה ישיבה — שגם המדליפים המקצועיים לא ידעו על קיומה — התלונן אשכול כי מצב המפלגה הוא כבי רע, שצפויה לה מפלה מוחצת בבחירות. בוי-במקום התנדב הזקן, שהציל את המפלגה פעמים כה רבות, להיחלץ גם הפעם לעזרתה.

ו ג ר ד ת

ואכן — הוא הקים רשימה נפרדת. הוא חישי מל את הציבור.

מפא"י הזקנה, הבלה, האפורה, שעצם שמה העלה פיהוק של שיעמום, שוב הפכה מרכז ההתעניינות של הציבור. המאבק הסוער חזר לכל בית בישראל. אב ובן, בחור ובחיל, חתן וחתונה, מתוכחים בשצף-קצף בעד ונגד.

החזאים של סיעת המיעוט ניבאו כפומכי כי שני פלגי מפא"י יצברו ביהד הרבה יותר קו לות מכפי שהיו נופלים בחלקה של המפלגה, לולא התפלגה.

דויד בן-גוריון חזר וטוען כי הקים את רשימתו כדי למנוע את עליית הימין. כלומר: מתוך תקווה כי הודות לפילוג תזכה מפא"י הכפולה בקולות שהיו נמסרים, אחרת, לגחיל.

דוברי אשכול פונים אל מצפון הציבור ותובעים ממנו להצביע בעד אשכול, ולא בעד סיעות יריבות כמו מפ"ם והליברלים-העצמאיים, כדי להצילו מצפורני בן-גוריון.

ולמחרת הבחירות — כך טוען אותו לך — ייווערו בן-גוריון ואשכול, ויריבו כוס זה לכבוד זה — אם לא יתגלגלו על הארץ מרוב צחוק.

ל נו יש כמה וכמה שאלות אחרות. הן נוגעות לבעיות של מלחמה ושלום, של מיסטר וחוקה, של כפייה דתית וחרויות האזרח, של שוויון לאומי ושוויון עדתי, של פער חברתי ומחירי הבשר.

בחצי-השנה האחרון פתח אל-חביב בורגיבה ביוזמה מהפכנית, שעשויה היתה להוציא את המדינה מחומות הגטו ולפתוח בפניה את הדרך למרחב. תשובת ממשלת ישראל היתה בכחינת שעורריה היסטורית. שעורריה שאין לה כפרה, כי את המעחת לא ניתן עוד לתקן.

איפה היה לוי אשכול?

בימי כהונת הממשלה הנוכחית גבר לחץ הכפייה הדתית במידה שאין לה תקדים, והיא מאיימת עתה להפוך את חיינו לגיהנום.

איפה לוי אשכול?

במשך שנתיים אלה לא זזה המדינה אף צעד קטן לעבר מתן חוקה כתובה, לעבר הבטחת חריות-האזרח, להיפך, הצעות-החוקים של הממשלה מאיימות על שרידי-החרויות מכל העברים.

איפה לוי אשכול?

בשנתיים אלה חלה הרעה מתמדת במצב-רוחם של ערביי ישראל, והוא מהחה עתה סכנה חמורה לעתיד המדינה. ההקלות שניתנו להם היו מזויפות, ואילו ההחמרות היו אמיתיות מאד. מתחת לפני האדמה קיימת תסיסה, העלולה להוליד פירות מרים.

איפה לוי אשכול?

הבעיה העדתית, הגדלה כסרטן בגוף המדינה, כוסתה ב־ אדרת מפוארת של מליצות שדופות. אך המוגלה מצטברת, ואיש אינו מעז להרהר ברצינות במצב העלול להיווצר עד 1969, אם לא ניגש לריפוי מיידי.

איפה לוי אשכול?

יש לנו רשימה ארוכה-ארוכה של שאלות. על כל אחת מהן נבקש תשובה ברורה, חד-משמעית ומשכנעת, לפני שניתן למישהו לייצגנו בארבע השנים הקרובות.

לא נשכח אותן מרוב התלהבות למראה

קרבי-הראווה בין שני מנהיגים ותיקים של מפא"י.

לזקן, שממילא אין לו שום סיכוי לחזור ל־ שלטון?

ובחדאי לא נשכח אותן למשמע הסיסמות האנטי-בן-גוריוניות, אותן יצרנו אהנו בעצמנו!

★ ★ ★

מזכרח להיות הכול בין טאקטיקה יומיומית, בטוח של שבועות וחודשים, לבין ההכרעה של ערבי-בחירות, התופסת לארבע שנים.

שיקול שהוא נכון והכרחי במישור אחד, יכול להיות פסול ואף מסוכן במישור השני.

אחד מידידי אמר: עלינו לבחור בין בן-גוריון ואשכול. אשכול הוא הרע במיעוטו. צריכים לבחור בו.

★ ★ ★

אנו הולכים לבחור בכנסת. כנסת שתקים את הממשלה, שתשלוט בכל מערכות חיינו, שתחליט אם נצא למל-חמה או לאו, אם נהיה אזרחים בני-חרין או צאן-מרעיתם של מפקחי-שבת ומושלים צבאיים וביורוקראטים.

כמשך ארבע שנים ארוכות — שנים העלולות להיות מכריעות — תקבע כנסת זו את דרכה של המדינה.

היא לא תעסוק בסכנות של 1961, גם לא בסכנות של 1965.

היא תצטרך לעסוק בסכנות של 1967, כי כנסות של 1969.

האמנם זוהי הצגה נכונה של ההכרעה?
אם מכריחים אדם לבחור בין צרעת וגרדת, בחדאי יעדיף את הגרדת.
אך אולי אפשר לבחור בכריאתו?
מי רוצה להתגרר במשך ארבע שנים?

כנסת הבן-גוריוניזם חלפה בעיקרה. לא במקרה חלפה, ולא מעצמה חלפה. כוחות רבים השתתפו במערכה זו. אמנם, אנו היינו חלוציה, ובמשך שנים רבות עמדנו לבדנו. אך בימי פרשת 1961 נוצרה חנית עממית רחבה מאד, ולרבים מגיעים עלים מזרה-נצחון.

בעלותו לשלטון, כבר בא אשכול אל המוכן. הוא יכול

ב חוק צחוק — אבל מפא"י התפלגה באמת, וזה דבר רציני. אין זה נושא מתאים לכדיחה. שום פילוג אינו מחוה מרהיב-עין, ופילוג זה מבטיח להיות מכוער אף מן הרגיל.

ובכל זאת — יש גרעין של אמת בבחירתו של הלך ההוא.

הקמת סיעתו של דויד בן-גוריון היא תופעה המורה. יתגבשו בה כל אותן סכנות של רודנות מבית והרפתקנות מחוץ, שצינו את האיש ואת נערי-חצרו בימי זוהרים. שבועות זה, שפתח לפני תשע שנים במלחמת-חורמה בכת זו, כאשר כל האנטי-בן-גוריוניסטים הנוכחיים עוד ליחכו את פינתו, בחדאי לא יזלזל בסכנה הגלומה ברשימתו. אך הגיעה השעה להזויר בפני סכנה שניה, המאיימת על עתיד המדינה:

הסכנה שחיינו המדיניים ייהפכו קורקם, בו עוקב הקהל כולו אחרי תהרות של התאבקות (מבווימת או לאי-מבווימת) בין שני מתאבקים בדרגים.

★ ★ ★

כי בדבר אחד כבר הצליח דויד בן-גוריון: הוא כפה על המדינה כולה לעסוק בו ובשגעונותיו הפרטיים, תוך